

HARMADIK ÉVFOLYAM
1926

Ritka nap, hogy ne történne visszaélés vagy fenyegetés a falusi elhújasodott munkaadók részéről, amivel igyekeznek megtörni a munkásság öntudatos szakszervezeti megmozdulását. Ezek az urak, úgy látszik, sehogyan sem tudnak beilleszkedni az új állam berendezésébe. Sehogyan sem tetszik még a silányul megszerkesztett munkásvédelmi törvény, amely némileg biztosítja (?) a munkások jogait.

Az urak még a régi magyar reakciós korszakban megszokták a törvények lábbal tiprását. Erről a szokásról természetesen mostani helyzetükben sem tudnak leszokni. Ők az új helyzet újtásaitól irtóznak. Egyáltalán tudomást sem akarnak venni az alkotmány és a munkásvédelmi törvény paragrafusairól, amelyek értelmében pedig a munkásosztálynak joga van szakszervezetekbe tömörülni és ezen alakulaton keresztül megvédeni a saját gazdasági érdekeit, a kenyerét.

Úgy látszik, Rác malomtulajdonos úr is ezek a régimódi urak közé tartozandónak érzi magát. Legalábbis fenyegető kijelentései ezt bizonyítják.

Mit gondol, Rác úr, a szervezett munkás engedetlen? Nagyon tévedni méltóztatik. Jegyezze meg magának egyszer s mindenkorra, hogy ezzel a kijelentésével a munkásságot, a dolgozókat sérti, akik önnek kalácsot adnak. Hogy meddig, az majd elvállik a jövőben...

... Jegyezze meg magának azt is – de úgy, hogy annak idején el ne felejtse –, a szervezett munkás öntudatos és fegyelmezett, ki becsületesen dolgozik, de megköveteli a becsületes bért is. Talán ezt tartja Rác úr engedetlenségnek, bűnnek, ami az osztálytudatos munkásságnak erénye? És ez jogosította föl önt a következő kijelentésre – amit, ismétlünk, ne feledjen el ám –: „Ha

valamelyik munkás a malomból be mer menni a szakszervezetbe, az azonnal ki lesz rúgva!”

Rác malomtulajdonos úr éppen e jogosnak tartott kijelentésével tiporja az „alkotmány és a munkásvédelmi törvény” paragrafusait, mert éppen ezek a törvények védik a munkást az ön „kirúgásai” ellen is.

Megmutatjuk, kedves Rác úr!! Az ön fenyegetései megtörnek az osztályharcos és öntudatos munkások akaratán. Azok nem ijednek meg az ilyen fenyegetésektől sem. Azok szervezkedni fognak, mert joguk van. S meg fogják mutatni, hogy nem fogja „kegyességed” őket kirúgni, mert ha ezt meg merné tenni, úgy a munkásság egész erejével fogja szembetalálni magát.

Eltársak! Malommunkások! Ne ijedjete meg a tőkés urak fenyegetéseitől! Ők mindig azon vannak, hogy a munkásosztályt a legpiszkosabb módon kizsákmányolják, a proletárok nagy tömegeit minél mélységesebb nyomorba taszítsák. A tőkés banditáknak a profit (haszon) a fontos, hogy fürödhessenek a fényűző életben. A vérszopó piócák újra és újra több vért szívnak a proletárok testéből. Állandóan harcolnak ellenünk. Közben farizeus módon toldozzák-foldozzák a világbéke megsebzett testét, hogy életüket meghosszabbítsák. Minden törekvésük hiábavaló. A kapitalista kolosszus főbb oszlopai recsegve-ropogva ingadoznak az öntudatos proletariátus heves ellentámadásai alatt. S eljön az idő, amikor a proletariátus romba dönti a kapitalizmus bálványistenét: a pénz, a tőke istenét...

Eltársak, nekünk a mai nehéz harcú időkben szent kötelességünk szakszervezetekbe tömörülve erőnket összegyűjteni, s harcolni a mi és a világproletariátus végső győzelméig!...

*

A topolyai malommunkások mindannyian jelenjenek meg az 1926. január 10-én du. 2 órakor tartandó tagértekezleten. Ti is ott legyetek, Rác-malom kizsákmányolt munkásai! Mindannyian ott legyünk, hogy tiltakozzunk az urak „kirúgásai” ellen.

1. szám (január 3.)

DUNDJERSKI SÖRGYÁR FENEVADJA

(V. Beőkerek-i munkáslevelezőnkől)

Nap-nap után érkeznek panaszos levelek a *Szervezett Munkás* szerkesztőségéhez, amelyek mindig a tőkés banditák és pribékjeinek gyalázatos munkásnyúzásairól – redukciós törekvéseiről – számolnak be.

Mindannyinál piszkosabb és gyalázatosabb eseményről számol be a becskerei munkáslevelezőnk.

A minap a Dundjerski becskerei sörgyárban görcsös zokogással ment az irodába az egyik öntudatlan munkástársnőnk, s követelte, hogy azonnal fizessék ki a megdolgozott munkabérét, ha el akarják bocsátani. Az iroda „öreg pénztárnok ura” szánakozón kérdezte az elbocsátás okát. Elvtársnőnk sírva mondotta, hogy a pincemester úr „a munkából való gyakori késés miatt akarja elbocsátani”, pedig a valódi oka egészen más.

A fenevad pincemester úrnak ugyanis nagyon megtetszett a proletár nő szépsége. A fekete lelkű bandita sátáni karmait kinyújtotta a proletár női szépség gyümölcseinek letépésére. Hogy ezt könnyen elérhesse, gondoskodott hát alkalomról is. Felküldte elvtársnőnket a parancsoló úr lakásának a takarítására. Gyalázatos szándéka csakhamar a fenevadat is utánaküldte elvtársnőnk munkájának megsürgetésére!... Elvtársnőnk nem engedelmeskedett a munkasürgetésnek, hanem erős proletár akarattal tagadta meg urának gyalázatos parancsát...

A pincemester „úr” azonban nem azért teljhatalmú kisisten, hogy olyan könnyen lemond a zsákmányáról – elvtársnőnk szépségének erőszakos élvezetéről. Igyekszik ijesztéssel kényszeríteni a megadásra. Elbocsájtotta az elvtársnőt azzal a biztos tudattal, hogy a munkanélküliség nyomora majd gyorsabban célhoz vezet...

Hej! Fenevad! Mit képzelsz Ön a hatalmasságáról? Azt hiszi, önnek mindent szabad? Talán híg agyvelejjével azt képzeled, hogy a munkaerő olcsó megvásárlásával jogában áll a szebb proletár gyermekeink testének és lelkének bemocskolására is?... Oh te és a többi nyomorult szemeti a kapitalizmusnak! ne higgyétek, hogy ma is a középkor feudális-főúri első nászéjszaka jogával rendelkezhetnek a proletár leánygyermekeink, feleségeink szépsége fölött!... Ám ha mégis élni akarnátok erőszakos jogtalan hatalmatokkal, úgy a munkások irgalmatlan bosszújával találjátok szembe magatokat! Ma van már eszköz és mód, amellyel az öntudatos, osztályharcos proletártábor meg tudja védeni a gyöngé, fel nem világosodott testvéreit a támadások ellen!

Proletár testvéreim! Munkásszülők! Lássátok meg ti is azokat az eszközöket, amiket az osztályharc alapján álló szakszervezetek nyújtanak a gyengék védelmére. Küldjétek hát kenyérkereső fiókáitokat a munkásosztály védvárába, a szakszervezetekbe. Segítsetek ti is, proletár szülők, a szakszervezet kiépítésében, mert ilyen úton megakadályozhatjátok a tőke vadállatainak szemérmetlen megbecstelenítő törekvéseit. S csak az osztálytudatos szakszervezetek védelmezhetnek meg minden proletárt ama sok nyomor mélyeséges szenvedéseitől is, amikkel a tőke fenevadjai megadásra akarják kényszeríteni leányaitokat, feleségeiteket.

Proletár apák, anyák! Gyermekek! Leányok! Férfjek! Feleségek! Tömörüljétek az osztályharcos szakszervezetekbe, hogy minél előbb megerősödve végleg leszámolhassunk a Tőke ragadozó fenevadjaival! Harcra, proletárok!!...

5. szám (Január 31.)

A DŐZSÖLŐ FÖLDBIRTOKOS BÉRLŐ ÚR!

(Topolyai munkáslevelezőnk től)

Él Topolyán egy minden jóban dűskalkodó, dűzsölő földbirtokos és bérlő s egyben kizsákmányoló bandita úr! Úgy látszik, ez a kapitalista éppúgy, mint a többi kortársai, még mindig az ókori rabszolgatartó jogokat akarják élvezni, hogy minél több hasznot rabolhassanak saját élvezeteik kielégítésére.

A mi jómadarunk, ez a pocakos hasú, a jóléttől meghizlalt hájas fejű rabló fölfogadott néhány munkást és munkásnőt kukoricamorzsolásra. A napszamos munkástársainkat már éjfélkor felkeltegette az indulásra. Ő azonban aludt reggeli 6 óráig és a munkástársaink az utcán fagyoskodtak rongyos ruháikban, mert a pocakos hasú és hájas fejű rabló úrnak kell hogy kialudja előző napi nehéz munkájának fáradalmait: a dűzsölést, a lumpolást, a mámort. Őnélkűle pedig nem lehet (...) megkezdeni a munkát.

A megegyezés az „úr” és a munkások között az volt, hogy úgy a munkába, mint onnan haza kell szállítani a munkásokat. Azonkívl kinn a tanyán (...) köteles egészséges és tiszta lakóhelyiségről is gondoskodni, és az ő kocsija hordja a munkásoknak az ételt. A munkát akkord-rendszer mellett kellett a munkásoknak végezni, amivel csak 40 dinárt tudtak naponkint keresni.

A megegyezést a nyúzó úr fölrufta, a ki- és hazaszállítás kötelességét egyszerűen letagadta, úgyhogy a munkások kénytelenek voltak a megfeszített napi munka fáradalmaival a 25 km távolság legyalogolására. Hiszen a gazda „úr” lovai nem arra valók ám, hogy bűdös „szocialistákat” kocsikáztasson. Az alku második pontja szerint kötelessége egészséges és tiszta lakást adni. Ezt úgy oldotta meg a tisztelt „haramia úr”, hogy egy disznó- és lóganéjjal telt bűzös levegőjű istállóba dugta a munkásokat. Ő maga pedig fényűzően berendezett tiszta szobában puha, drága, csipkés párnán pihentette henyélő

testének fáradalmait. Hisz ez neki kell is, mert egész nap gondolkodik, hogy miképpen lehetne még több hasznot lehúzni a bérrabszolgák hátáról.

Az alku harmadik pontja szerint „az ő kocsija hordja az ételt a dolgozó bérrabszolgák részére”.

Ezt pedig úgy oldotta meg a dőzsölő földbirtokos munkásnyúzó úr, hogy egyszerűen kijelentette: „biz’ az én lovam nem fog senkinek ebédet szállítani, mert sok kukoricát kell szállítani”. Így a munkások élelem nélkül dolgoztak egész nap, míg végre este későn kihozták ugyan, de teljesen jéggé fagyva.

A megfeszített napi átaljás munka után még zsákolni is kellett („hisz ezt ingyen is megtehetik a munkások”), úgy, hogy ha 10—12 órát dolgoztak volna a morzsolásban, akkor is csak 40 dinárt kaptak volna, de mivel zsákolni is kellett, így az akkordmunkáért csak 15 dinárt kaptak, és a túlórárt, vagyis a zsákolást nem akarta megfizetni.

Ugyanezen helyen dolgoztak munkásnők is, de úgy összezsúfolva, hogy szinte képtelenek voltak mozogni is. Erre nagy bölcsen a tisztelt munkásnyúzó úr a következő „elmés” megjegyzést tette: „Nem kell úgy meghízni!” Hát az csak természetes, hogy az ő potrohának és hájas fejének van joga a jóléthez, hogy hosszú életű lehessen a földön (a mennyországban).

Tisztelt földbirtokos és munkásnyúzó úr! Mi kizsákmányolt bérrabszolgák tiltakozunk a vadállatias bánásmód ellen s kijelentése ellen, amit híg agyveleje diktált a gyűlöletes ajkára: Meg fogja mutatni az összes többi munkásnyúzó kartársával, hogy mi kizsákmányolt nincstelének hiába szervezkedünk, mert 200 év múlva sem tudunk csinálni semmit.

Hát mi csak azért is szervezkedünk, és nem hallgatunk sem az ön, sem a többi nyúzó béréncire, meg hajcsáraitra, mert mi nagyon is jól tudjuk, hogy mit ér a szervezkedés nekünk nincsteléneknek, és azt is tudjuk, hogy önök és hajcsárait csak addig nyúzhatnak munkásokat, amíg azok türelme és öntudatlansága tart, mert ha ennek vége, akkor könnyen megesik, hogy a munkások sújtó vasökle önre is lesújt, hogy az önök által hirdetett mennyországban találja magát.

Munkások! Topolyai proletárok, halljátok meg a szakszervezetek hívó szavát, siessetek (mint ahogy vallásos ember siet a templomba), lépjétek be, szervezzetek és szervezkedjétek, mert a munkásság: a világ Sámsona, akit csak tudatlansága miatt rabolhat a törpe tőke, a tudás útján föl fog szabadulni.

6. szám (február 7.)

A falu és város dolgozóinak közös frontja előfeltétele a munkásosztály felszabadulásának!

A NOVI SAD-I VILLANYTELEPI MUNKÁSOK HELYZETÉNEK EGY KIS FOTOGRFÁFIÁJA

A mai reakciós világban a legnehezebb élete van a munkásnak. Nem elég, hogy kizsákmányolják azok, akik mások munkájának gyümölcséből élnek, hanem a megrabolt sivár életüket állandóan keserítik is. Hogy hogyan történik ez a Novi Sad-i villanytelepen a munkásokkal, álljon itt fénykép gyanánt néhány eset:

Van a villanytelepen egy főellenőr úr – volt pékmester –, aki Fränk Ferenc névre hallgat. Ez az úr kiválóan érti a munkások elleni áskálódást.

A villanytelepi munkások nemrégiben tartották meg Beogradban a kongresszusukat, amire megelőzőleg Novi Sad-on a villanytelepi munkások Milivoj Mrdjanint választották meg delegátusként. Ez azonban nem imponált Fränk úrnak, de különben is ő akart elmenni a kongresszusra, és el is ment, hogy miért és kinek a pénzén, ezt ő tudná megmondani. A kongresszuson ökelmék sokat dolgozhattak, mert elázott fejjel jöttek haza, és Goldstein elvtársuknál fáradalmaikat reggel 4 órától estig kialudták.

Másnap szolgálatba jelentkezett Fränk úr, és a forgalmi főnök érdeklődésére – hogy mit végeztek Beogradban a kongresszuson – azt válaszolta: „Majd lemegyek az irodába és szóval, de írásban is referálni fogok a kongresszus eredményeiről.” Nagyon szép az ilyen eset, ami csak az „egyesült szakszervezetek” egy ilyen „öntudatos” pénztárnokától telhet ki.

A másik jeles embere a villamos társaságnak Lödör Elek, aki besúgó és talpnyaló szolgálatával kiérdemelte a pályafelügyelői rangot. A még ma is megmaradt jeles tulajdonsága mellett még más ismertetőjele is van ökelmének: a hajcsárkodás, aminek gyakorlását még az osztrák—magyar reakciós lovas-

hadseregben tanult el, mint „vitézlő őrmester úr”. Ő bizony még most is folytatja vitézlő szerepét, s ha meglát egy munkást, hogy újságot olvas – bár munkán kívül is –, megfenyegeti, hogy el fogja bocsátani, mert hiszen, amint őkelme szokta mondani, lehet a szemétdombon is találni elegendő munkást.

Tudjuk, hogy a basáskodáshoz és hajcsárkodáshoz nagyon ért Lödör úr, a volt vitéz őrmester úr, de annál kevesebbet a munkához.

A harmadik kiváló egyéniség – főellenőr minőségben – Vékás úr, aki szintén hasonló társaihoz. Ő „szigorú” hajcsárkodásával annyira megy, hogy nem enged senkit egy szóval sem megmukkanni vagy mosolyogni. És mégis ha valaki szóra meri nyitni a száját, hát azt bizony az anyja úristenivel körösz-töli meg. Vékás főúr csoportjában a napokban megbetegedett az egyik munkástársunk, így nem jelentkezhetett a „mindenhatónál”, hanem szólt az egyik kalauznak, hogy értesítse a főellenőr urat hirtelen megbetegedéséről.

Amikor munkástársunk jobban lett s munkába állott, a „főúr” mint ragadozó rontott rá: „B.szom a maga kutyaúristenit, maga hol csavargott?” Munkástársunk tiltakozott, de a „főúr” veszettül folytatta a szitkozódást.

A negyedik díszvirág – egy volt kreizlerájós – Mijanovit, aki 1921-ben került a villanytelepre mint sztrájktrő, kocsivezetőnek. Azóta azonban még kiváló tulajdonságával: állandó besúgásával kiérdemelte az ellenőri állást. Ilyen minőségben azután azon dolgozik, hogy a munkásoknak ártson, azt hangoztatva: hogy a telepen csak az marad meg, aki neki tetszik. Ezt azután úgy igyekszik megvalósítani, hogy az elhasznált jegyeket fölveszi a földről, és ráfogja, hogy az utastól kapta. Így keres ürügyet, hogy följelentésekkel zaklassa a munkásokat.

Villanytelepi munkások! Ti vagytok az erő, amelytől függ, hogy fölszabaduljatok a hajcsárok kénye-kedve alól: ezt pedig úgy érhetitek el, ha szerveztek az osztálytudatos szakszervezetekbe, ahol nincsenek olyan pénztárnokok és vezetők, akik a ti kongresszustokról vagy ülésekről legelőször a tőkés kitartóikat tudósítják.

„Egyesült” szakszervezeti munkás

STARA MORAVICA-I BOMBAVETŐ – VAGY MOLNÁR (VICA) VINCE TANÍTÓ „ÚR” HŐSTETTEI

TANULSÁGOS TÖRTÉNET ÖNTUDATLAN PROLETÁROK SZÁMÁRA

(St. Moravica-i munkáslevelezőnkől)

A burzsoázia Stara Moravicán sem tétlen. Munkában van, folyton dolgozik. Hol a profitot zsebeli be, hol a munkásság bőrét nyúztatja, hol csapdákat vetett ki az osztálytudatos proletáriátus számára.

Hogy az esetleges félreértéseket elkerüljük, szükségesnek tartjuk megmondani, hogy csak az első munkát végzi: magát a profitot zsebeli. A többit már végezteti. Fogad magának szolgálkat – hű cselédeket –, s ezek végzik el helyette a többi tennivalókat. Azonban hogy meg tudja különböztetni a „hű cselédet” a cselédektől, a saját képére és hasonlatosságára teremti meg azokat. Felruházza, finom cipőt, sveifolt ruhát adat rá, manikűrözteti, kifeneti – önmagához hasonlóvá teszi. Szóval álburzsoát, talmi tőkést faragtat belőle. Aztán ha ez megvan, kinevezteti jegyzőnek, csendőrnek, tanítónak, írnoknak, fináncnak.

Ezek a talmi-burzsoák, áltökések lesznek aztán a „hű cselédei”, a jó „pulikutyái” a valódi munkáspiócának.

Egy ilyen „hű cseléd” Stara Moravicán Molnár (Vica) Vince tanító „úr” is.

Miután néhány évi iskolába járás után megkapta az oklevelét, amely őnála kivételesen csak arról tesz tanúságot, hogy hasonlít már gazdjához, a burzsoához, s nem arról, hogy tanult is valamit, hogy tudja, mit tesz tanítónak lenni, hogy érti a kezére bízott ártatlan gyermek éretlen finom melegségét. Hogy tudja, mit tesz ez a szó „néptanító”, hogy megérti az ezzel a foglalkozással járó kötelességet: a „néptanítást”, a tudás terjesztését a tudatlanságban; az ész fáklyájának kigyújtását a burzsoá gazság koromsötét éjszakájában. Az ő oklevele csak „passzus”, hogy üres a feje, mint a kenyéradó gazdájának, hogy fekete a lelke, mint „urainak”, hogy emberi érzései éppen úgy nincsenek, mint az őt kitenyészítő kapitalizmusnak.

Mi sem természetesebb aztán, hogy ha ilyen „passzussal” Molnár (Vica) Vince tanító „úr” bármelyik burzsoánál – akár magyarul, akár németül vagy szerbül beszéljen is az – szolgálatételre jelentkezik, kapva kapva rajta, megfogadják jó „pulikutyanak”, s rá is uszítják a kizsákmányolt proletariátusra, hogy aztán hangos csaholással terelje a „nyáját” a kapitalizmus karámjába: demokrata, magyar vagy radikális pártba, ahogy neki a lerágott csontokat odavető gazdája, a világ dolgozóinak ádáz ellensége, a burzsoázia kívánja, hogy aztán kénye-kedve szerint fejhesse belőle az utolsó csepp verejtéket, a tejét: az aranyat, a profitot.

És Molnár (Vica) Vince „úr” jól bevált, úgy a magyar, mint a szerb burzsoánál.

Míg a Pribičevićék lerágtá csontokat kapta ez az „úr”, addig a Stara Moravica-i proletárokat azok aklába, pártjába terelgette, hol hangos csaholással, hol fogvicsorgatással. S mikor az osztálytudatos munkásság vezetői nem voltak hajlandók az általa eléjük tett belépési nyilatkozatot aláírni, amelyben kötelezték volna magukat s a vezetésük alatt álló osztályöntudatos proletariátust a független demokrata pártba belépni, még harapni is akart.

De mikor látta, hogy a fogvicsorgatásai hatástalanok, s a „nyáj”, a dolgozó munkásság, emelt fővel halad a maga karámjába, a politikamentes, de szigorúan osztályharci alapon álló szakszervezetekbe, megcsóválta lompos farkát, barátságot színlelt s más taktikát választott. Földet, jobb létet, jogot s szabadságot ígért az éhségtől a sötétségben támolgó dolgozóknak.

„Ígérj okos – örülj bolond” jelszóval a tegnap még „minden szakszervezeti munkásértekezletet és követelést dobvoljácokkal – ugyancsak félrevezetett proletárokkal – szétverni akaró” „tanító úr”, ma már munkásbarát, földosztó júdás pofával jelent meg az öntudatlan s ezért hiszékeny dolgozók között.

Ezzel az álnok fogással célt is ért Molnár (Vica) Vince tanító „úr”.

Mintegy négy-ötszáz éhes, dolgozó és megkoplalt tíz-tíz dinárján (4—5 ezer dinár) egy kéjgazást is csinált Beogradba, „földet szervezni”. Hogy mit

„szerzett”, azt tudja a demokrata pártba beiratkozott négy—ötszáz becsapott Stara Moravica-i földmunkás, de tudja minden osztálytudatos proletár is.

De új idők jöttek, új szelek fújnak.

Pribičevićet elfújta a kormánykerék mellől, s jött helyébe a Radićék „úri-paraszt” pártja.

De ebből a forgószelelől is talpra pottyant Molnár (Vica) Vince. S hű „cselédje”, hű „pulija” lett az új gazdáknak is.

Most „balkáni politikát” hirdet. Hogy miért ez, azt csak ő tudja.

(Szerintünk annyit jelent ez az új irány, hogy szlávul nyúzni a szerb, horvát, szlovén, magyar, német, román proletariátust.)

Vagy talán bevezetés lett volna a „balkáni politikába” az a néhány bomba, amelyet ez a „hű cseléd” a Stara Moravica-i félrevezetett és rútol becsapott osztálytudatlan munkásság közé hajított volna f. évi február 21-én, amikor ugyanazon a Radićék által félrevezetett osztálytudatlan magyar szegénységet felvonultatták az ugyancsak félrevezetett szerb szegénység – a dobrovoljacok – ellen. – Csakugyan nem tévedtek a „passzusát” kiállító „tanár urak”.

Hogy ezek a beígért bombák nem ölhettek néhány szegény dolgozó családapát, azt csak a moravicai ártatlan proletárgyermekek annak a véletlennek köszönhetik, hogy a tanító „úr”, Molnár (Vica) Vince nem tartózkodott azon a kritikus napon véletlenül odahaza.

De a Molnár-féle „balkáni iskolapolitikába” való bevezetés volt március 12-én véresre vert Kéri István munkás kisleánykája is?

A Stara Moravica-i osztálytudatlan szegények! Azt hisszük, hogy ezekhez a „hőstettek”-hez sok magyarázat nem kell. Megmagyaráz nektek mindent Molnár (Vica) Vince tanítótok. Minden kétséget kizáróan megmagyarázza ő nektek, hogy a földet, jólétet csak a politikamentes, de szigorúan osztályharcra alapon álló szakszervezeteken keresztül fog adni, ha bejöttök oda és osztálytudatra ébredve kiharcoljuk azt Molnár (Vica) Vincéket ellenünk uszító burzsoáziától.

16. szám (április 18.)

A KAPITALISTÁK „TÖRVÉNYES” EMBERÖLÉSE

(Topolyai munkáslevelezőnkől)

„Aratási szerződés” a neve ma felénk a legújabb orgyilkos eszköznek, melynek segítségével a lelkiismeretlen tőkésosztály a lassú, de biztos éhhalál karmaiba dobja a ma még szervezetlen vagy csak gyengén megszervezett, de számbelileg legnagyobb rétegét a proletariátusnak: a földmunkásságot.

Ezen gyilkos eszköz annál veszélyesebb, mert a kapitalista törvényesség minden látszatkellékével rendelkezik, és még akkor is sokakat csalódásba ejtene, ha a tömegek nem volnának megfertőzve a kapitalista rablógazdálkodás romlott erkölcsi felfogása által.

Minden idők uralkodó osztályának erkölcsé, fokmérője egyszersmind az őt szülő termelési rend helyes vagy helytelen, gyenge vagy erős voltának is.

A jelenlegi kapitalista gazdasági és társadalmi rend pusztító és pusztuló rothadtságát mi sem bizonyítja jobban, minthogy uralkodó rétegei magától értetődőnek és természetesnek tartják a dolgozó széles néprétegek emberöléssel egyenlő leggyalázatosabb kizsákmányolását is.

Hogy pedig kik a lázítók, ennek bizonyoságául álljon itt a hozzánk eljuttatott aratási szerződéstervezet!

1926. évi aratási szerződés!

Mely alulírottak között a mai napon a következő feltételek mellett kötött meg.

I. Tóth Isaszegi János tulajdonos munkaadó kiadja a topolyai határ I. dűléjében levő kb. 26 lánccs őszi búza és 5 lánccs őszi árpa, a Leibach-féle földön levő 21 lánccs és a Vicsek-földön levő 4 lánccs őszi búza learatását, valamint a Tóth-szálláson kb. 26 lánccs kukoricaföld és 1600 négyszögöl komlóskert munkálatát.

II. 12 pár részaratónak, mely szám nem redukálható, az embereknek erőseknek és a marokverőknek felnőtteknek kell lenniük. Munkások kötelezik magukat az alábbi munkák pontos teljesítésére:

III. A kapával fogatos cirkalom után négyzetbe elültetett kukoricát ekézés után kétszer vagy a tulajdonos kívánságára háromszor megkapálni, az ekézéshez lóvezetőt adni, lóvezetők 20 din. pótnapszámot kapnak, a kukoricát felszólításra kifattyazni, és azt ötödén leszedve, góréba vagy padlásra, gyengét kidobálva, száron fosztva betakarítani, szarat a hajnal és esti órákban kikapával kivágni, cirokba vagy más alkalmas anyagba bekötni, a földről pedig munkaadó által adott fogaton kiskúpa lehordani.

IV. A gabonát felszólítás után azonnal saját eszközeikkel alacsony kistarlóra learatni, 18 kévés keresztekbe rakni, széles sor és egyenes kimért vonalba, hogy a tarló felkeresztés után lógereblyével fölkaparható és azonnal ugarolható legyen.

V. A tarlót kézi gereblyékkel vagy az aratók által a géphez adott emberrel kell felkaparni, a munkaadó választása szerint a kaparékot összeszedni, kiskévékbe bekötni, külön keresztezni és kazalba rakni, a szélvihar által szétszórt vagy megázott kévét megszáritani és összerakni.

VI. A learatott gabonát munkaadó fogatán kazalba berakni, vagy alkalmas idő esetén egyenest a cséplőgépre hordani, a munkaadó az aratókat tetszés szerint oszthatja be. A Lebach-földi és vicseki búza a vasúti fatelepre lesz kazalba hordva.

VII. Az aratók 3 lánc bükkönyös zabot és 2 lánc mohart kötelesek Tóthszálláson lekaszálni. A munkaadó kötelezi magát az elvégzett munkáért a következő teljesítményre:

VIII. Az aratók a learatott összes gabonából a cséplőrész kiadása utáni 12-ik részt mázsálással kapják munkadíj címén, cséplés után, melyet a malomba vagy 4 helyre szállítani tartozik.

IX. Az 5—5 napi ingyenmunka fejében páronként 75 kg kenyérlisztet kiadni közvetlen búzaaratás előtt, bármelyik malomba kiadni.

X. Szalma, törek, aprópelyva helyett kapnak a munkások páronként 3 mm

hasábfát vagy egy kocsi szalmát vagy 100 din, a munkaadó választása szerint, a kukoricatörés befejezése után.

XI. Az aratás kezdetekor és végzésekor a munka helyszínére a bandagazda házától eszkozeikkel együtt kiszállítani.

XII. A napi ételeik kihordásához tulajdonos egy lovat és kocsit ad, mely az egy helyre összehordott ételt az aratók által adott kocsissal de. $\frac{1}{2}$ 1 órai időben helyszínre kiszállítja.

XIII. Csöves kukorica részüket a tengeri teljes elvégzése után köteles a munkaadó a munkások segédkezésével topolyai lakásukra szállítani, vagy ehelyett ugyanezen időben ugyanolyan szárazat piac vagy telepéről lakásukra szállítani.

XIV. Ha a cséplőgép-tulajdonos állítana a gép mellé cséplőmunkásokat, úgy az aratók asztagból való cséplésnél nem kötelesek segíteni, azonban minden arató a cséplési munka helyett 5—5 napot ingyen bármilyen munkára való felhívása után teljesíteni köteles a kukoricatörés előtt.

XV. Kötelesek a munkások közvetlen az aratás előtt 1 négyszögöl próbacséplés után nyilatkozni, hogy a számolt 12-ik rész-e vagy 100 kg búza biztosítékot fogadják-e el? A választás az összes gabonaneműekre vonatkozik.

XVI. Munkaadó az összes gabonát jég ellen biztosítja, annak díját aratók helyett is fizeti, esetleges jégkár esetén a 12-ik rész választásánál az aratókra eső egy 12-e rész jégkárösszeg ki lesz nekik fizetve a kukorica teljes letakarítása után.

XVII. Aratók az összes gabonából a cséplőrész kiadása után kapják a 12-ik részt, mázsálással kiadva.

18. Minden a szerződéstől eltérő szóbeli, illetve megbeszélések érvénytelenek, minden időközi megállapodás a szerződésre, záradékképpen rávezetendő és aláírandó. Melynek nagyobb erejű fenti szerződés szerződő felek előtt anyanyelvükön felolvastatván és megmagyaráztatván, a szerződésszegés következményeire figyelmeztetve, általuk mint akaratukkal mindenben megegyezett, elfogadták és aláírták.

Kelt Bácska Topolya 1926. május.

A fentiek után láthatja a proletariátus, hogy sem isteni, sem polgári törvény nem szab gátat a kapitalisták kíméletlen rablásának. Védelmet, támogatást egyedül önmagától, a csontig aszott, vérig szipolyozott munkástevéreivel való összetartástól – szervezetétől várhat.

Nyis ki a szemed, testvér – szenvedők szenvedője – mártírok mártírja, és lásd meg a kapitalizmus szörnyű torkát, mely menthetetlenül elnyeléssel fenyeget, szeretteiddel együtt.

Szervezkedj! Készülj a harcra! Ébredj, még nem késő – Proletár!

21. szám (május 23.)

***A munkanélküliség réme
a munkásosztály nyomorának legfőbb
okozója!***

MÁR MEGINT MOLNÁR SÁNDOR

(*Adai munkáslevelezőnkől*)

A szervezett munkásság már ismeri ezt a díszpéldányt. Padén – ahol a hatóság terrorizálja a független szakszervezeteket – a Schulhof-féle nagybirtok hű sáfárja ez a Molnár Sándor. Egy szegény proletárcsalád rongyos viskójából került az urasági cselédpajtákba, ahonnan baromi munkával és hűséges talpnyalásával behízelegte magát – más munkások kenyere árán – az uraság kegyeibe. Innen azután az uraság asztaláról feléje dobált lerágott csontok nyalogatása közben botosispánná vedlett, megfélemlítve arról, hogy ő fázott valamikor, hogy ő is kora gyermekségétől baromi módra verejtékezett, hogy legalább naponta egyszer hajábankrumplival jóllakhassék, amikor a gazdagok tejben-vajban fürödve pocskélták a dolgozó milliók verejtékcseppjeit. Bejutva így a „magas hivatal” aljas szerepébe, nemcsak hogy elérulta osztályát, a proletariátust, hanem a burzsoáziának egyik leghűbb pulikutyájává vedlette át magát, s most veszett puli módra csaholja és marja a rongyos dolgozókat oly érzéstelenül, hogy még magukat a Schulhof urakat is messze túlszárnyalja.

Nemrégén történt, hogy szakadó esőtől csatakká ázott szőlőben gyomlálattott a „hajcsár úr”. Csepegő levelektől bőrig ázott munkások egyik szervezett munkatársunkat bízták meg – mivel a szervezetlen munkás a megbízást vállalni nem merte —, hogy ettől a Schulhof-féle fenevadtól eszközölje ki azt, hogy a szőlőtőkék közül ne kézzel hajlongva gyomláljanak, hanem kapával dolgozhassanak. A minden emberi érzéséből kivetkőzött burzsoá lakáj magából kikelve a legdurvább szavakkal illette a munkásokat, és csendőrséggel fenyegetőzve kényszerítette az éhbéért dolgozókat, hogy munkájukat tovább folytassák. A szervezett munkást pedig, mert volt bátorsága munkástársainak emberséges kérését a templomoskodó burzsoá uszályhordozó Molnár Sán-

dornak tudomására hozni, lekommunistázta, és másnap reggel munkába állás előtt elűzte, kijelentve, hogy maga körül a telepen nem tűr szervezett munkást.

Földmunkások! Ti éhes padéi nincstelenek! Még mindig kevés? Még mindig nem nyílnak meg szemeitek a látásra? Még mindig nem éritek fel ésszel, hogy amíg szervezetlen lesz csak egy is köztetek, addig Molnár Sándorok mindig kegyetlenkedni fognak. Amíg csak egy is szervezetlen lesz, addig a szolgabíró urak meg csendőrőrmester urak meg a többiek összefoghatnak a Schulhof urakkal, s lábbal tiporhatják a proletariátus törvényben és az alkotmányban biztosított legelemibb jogait. Azt a jogot, hogy ha dolgozol, hát ehess is.

Téged pedig, Molnár Sándor, ismételten figyelmeztetünk, hogy vigyázz! A proletariátus ébredszik. Nincs messze az idő, amikor felébred a munkásság, kikényszeríti az elrabolt szervezeteit, s amikor majd hiába esznek az „urak” egy tálból vacsorát, nem lesz már foganatja. Elérkezik majd a leszámolás ideje, amikor a megrúgottak rúgnak vissza, amikor a rongyosok felöltöznek, az éhezők jóllaknak s a bűnösök remegni fognak!

27. szám (július 4.)

***A falu és város dolgozóinak láncáikon
kívül nincs mit elveszteniük.***

SZERVEZETT MUNKÁS

DER ORGANISIERTE ARBEITER

A Jugoszláviai Központi Munkás Szakszervezeti Tanács Közlönye

Zentralorgan des Jugoslawischen Arbeiter-Sindikalrates

Megjelenik hetenkint egyszer
Szerkeszti: A bizottság

Szerkesztőség és Kiadóhivatal
Beograd, Takovska ul. br. 21. Telefon 882.

Elfizetési ár mint számonkért.
Mersékelt hirdetési árak.

I. Évfolyam.

Beograd, 1923. Április 15.

14. szám.

Se munka se kenyér

Harmadik május Elseje

A hosszú téli munkanélküliség tovább tart annálkül, hogy bármilyen remény is volna a felendülésre akármelyik munkaságban. Nagyrányú építkezések a múlt évben Beogradban lehetővé tettek, hogy vagy húszezer munkás foglalkozást találjon és hogy más munkaságokban is ki-se felrészüljön az élet, amelyek ezzel a munkasággal közvetve vagy közvetlenül kapcsolhatók voltak. A pénzügyi krízis megnehezítette az építkezési munkálatokat és ezzel együtt a többi

pedig cinikus nyúltsággal a munkások és kikkéjek célját szolgálja! Minden igyekezetet a nagyobb darab kenyér után a burzsoáziai állam-ellenes cselekedetnek minősít és nem válogat az eszközökben hogy c-trájtban elpusztítsa. Ilyen módon minden elszigetelt akció haszontalannak és üresnek tünik fel. Az élet azonban megköveteli a magasságot. Az üres gyomor kenyéret követel s ezt a követelést ki kell elégíteni.

Most csak az a kérdés, milyen

Két hét múlva már itt lesz a nemzetközi proletáriátus legnagyobb ünnepe Május Elseje! Eljön ez a nap, hogy mint eddig is újra megmutassa annyi millió leigázottnak, a néves pincék, a lagros pflüsslákok és szegényes munkásoknak lakóinak, nagyságuk jelentőségét abban az évszakban, amikor nagy nyomorúsággal átesetek a havas és éhes téli napokon s amikor a természet az új ébredés erejét mutatja. Május Elseje el fog jönni, hogy szemlét tarson a harcos proletár hadsereg leleit és hogy új reményül és lelkesedést ontson be-

sikerült bevonni a munkásság nagy részét is. — Az elnyomottak tovább folyik, fejlődik és mélyül.

Senmi remény sincs arra, hogy ennek hamarosan vége szakad. Az alacsony perspektíva vicsarítatlan. Május Elseje a Jugoszláviai proletáriátus és a belső ügyei számára előben az esztendőben sőtét és majdnem költsébejű.

Az osztálytudatos proletáriátus minden városlodon és községben e napon ereje legjavát fogja megmutatni követeléseit munkálatállásban. Ahol csak tehen gyűléseket fog tartani és mulatságokat, teivo

SZERVEZETT MUNKÁS DER ORGANISIERTE ARBEITER

Központi Munkás Szakszervezeti Tanács Közlönye

Zentralorgan des Jugoslawischen Arbeiter-Sindikats

Ék hetenként egyszer
árta: A hirdetésig

Szerkesztőség és Kiadóhivatal
Beograd, Takovska ul. br. 21. Telefon 882.

Elfizetési ár mint személynél
Művelői hirdetési árak

1923. május 1.

Beograd, 1923.-Május 1.

16. sz.

US I.

szent Vörös
(vönpünk) Te
gőrré lehza-
Világ töves
birodalma, Ra-
mezpatánása,
állt pusztulása,
szeretet piros
munka ökos
lámálása, Mun-
béké megnyo-
tanadunk yér-
nem sokig
ban, Durzad
let nő a szá-
egyházod re-
tve a lábunk
sant esküvel
és fogadjuk
ismengetés, nek
szabadditások
ánkók mivel
más nem vált
mi magunk
al nem kezd-
got lelőrgőg,
gtermékenyő

telj. egyesül-
tásunk, oz-
an de nekünk

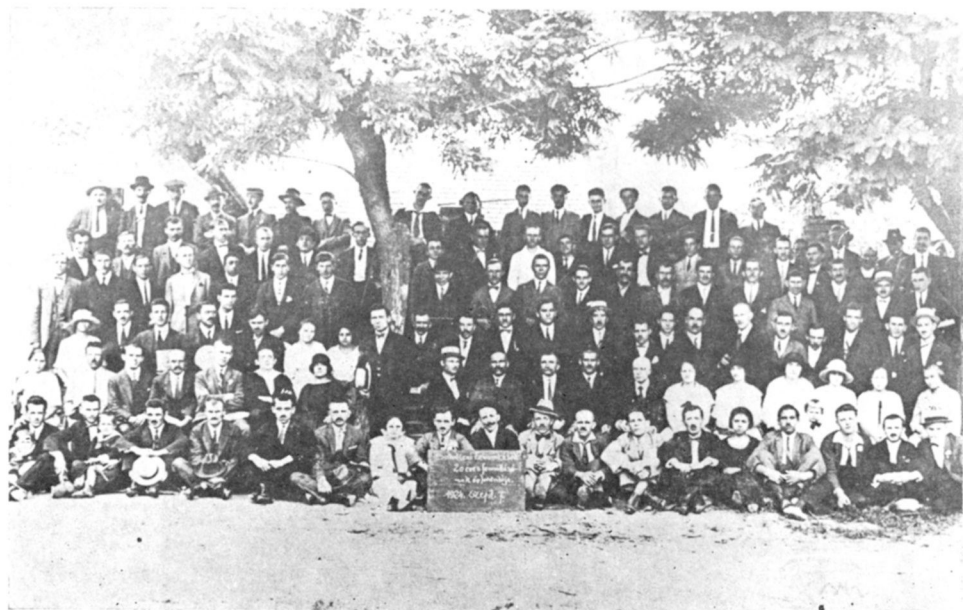

MÁJUS ELSEJÉNEK EZÉVI JELENTŐSEGE.

Én Előző 1889. ében ünneppé avatták az ezme-
től volt a szándék, hogy az az hónap a proletar-
i munkásoké, a munkásoktól érkező öntudatuk
és harci lényét a kapitalista világunk S. ke-
dve az a volt.

Énünneppé nyilvánítás mindent meglett a május
a proletar. Május Előző egy hónap napozog legross-
sabb munkásoké, a kapitalista világunk S. ke-
dve az a volt. Május Előző a proletar. Május Előző a proletar.

Énünneppé nyilvánítás mindent meglett a május
a proletar. Május Előző egy hónap napozog legross-
sabb munkásoké, a kapitalista világunk S. ke-
dve az a volt. Május Előző a proletar. Május Előző a proletar.

VILAG PROLETARJAI EGYESÜLJETEK!

MAJUS 1.

1926.

Éljenek a független szakszervezetek!

Kiadja: a Jugoszláviai Központi Munkás Szakszervezeti Tanács (CRSOJ)

Igy fizet egy burzsoá

(Sentai munkáslevelezőnkől)

Senta egyik legnagyobb földesgazdája, Rudies Ignac. Az egész Vajdaságban az ő gazdagsága az, melyhez a legtöbb proletár könnyű, szenvedés és átok tapad. A földnek ezen lajhár burzsoája, aki vagyont a földmunkás szegények keserves munkájának köszönheti, neve már hírhedté vált a munkások megszolgált bégeinek általa eszközölt önkényes levonásai által.

Rudies Ignáchoz szerződött el Cehh István munkástársunk kocsisnak a következő komenció mellett: 18 m. gabona, 1 hold kukoricafield, két kvadrát krumplics föld, 24 kg. szalonna, 20 kg. só, egy pár esizma, egy pár boeskor, 3 kocsis szalma, egy kocsis szarizik és 1250 dinár készpénzfizetés, Cehh munkástársunk feleségének öccse is odaszegődött, mint kanász

Péter Avanszorgott a tanyáról és benne született Senta. A tin szülei elvittek a gyereket az orvoshoz, aki 8 napig tartó sérülési sebeket állapított meg és arról egy orvosi bizonyítványt állított ki.

Ezek után Cehh István munkástársunk vedemébe véve 13 éves kis sógorát, közbe lépett érdekében a „jó szívű” gazdának, Ignac gazdának sem kellett több, hogy meg védeni merik azt a kölyköt, ahelyett, hogy jól siveret volna” volt a válasza. Majd Cehh munkástársunknak esett és apját, anyját emegestve rároffent, hogy „eltakarodj a tanyáról, mert téged is úgy elverték, hogy arról koldúsz.” Látna Cehh munkástársunk, hogy a hatóság milyen megértéssel kezeli a munkásság bajait, jobbnak látta önként elhagyni a tanyát.

Munkástársunk még ezek után is jól szorgoskodott, mert...

12

A SUBOTICAI BŐRGYÁR KÍNZÓKAMRÁIBÓL

(Gyári munkáslevelezőnk től)

A jugoszláviai gyárak és üzemek inkább hasonlítanak a kínzókamrákhoz, mint munkahelyhez. Tisztaságról vagy rendről szó sincs sehol. A munkások egészségtelen, bűzös, füstös és nedves helyiségekben dolgoznak. Mindenütt hangya módra hemzsegnek a hajcsárok, akiknek csak arra van gondjuk, hogy a gazdájuk páncélszekrényét megtömjük csengő aranyakkal. Hivatásuk hű pulikutyákként csaholni és harapásaikkal kényszeríteni a dolgozókat a többtermelésre és így a tőkés banditák jólétének fenntartására és növelésére.

Nincs ez másként nálunk sem, a subotikai bőrfeldolgozó gyárban. A gyárnak nevezett szemétdomb külsejével elárulja, hogy milyen lehet belül és a benne agyonhajszolt munkások élete. Mindenütt bokáig érő szenny, fojtó bűz, baromi munka, amely odaültette a sápadt, ványatag arcokra a halál hervatag rózsáját. 10 hajcsár kiabálása: „Mi lesz azzal a szar munkával, még ma sem lesz kész, pedig el kellett volna már felejtetni!” – mennydörög az árnyékalakok között. Itt-amott a hajcsár ütése vagy káromkodása zúg bele a görnyedő munkába. Itt egy ifjúmunkás jajdul fel az elcsattant pofon után, amott egy idős munkás sápadt arca borul vérbe a hajcsár „az anyád kurva isteninek” káromlására, és ha valaki mer szólni, fájdalmasan feljajdulni, akkor a munkást a gyári munkásbizalmi helyettesítő gyártulajdonos Kohn úr kiteszi az utcára, úgy emberségesen, ahogy azt a középkori rabszolgákkal tették. Aki pedig befogja a száját és barom módjára belenyugszik a rabszolgaságába, az 10—15 év alatt koldussá zsugorodik az állati munkától.

Hogy mindez valóság, kénytelenek vagyunk a sok napi esemény közül egyet a napvilágra hozni. Glied úr, a másik szívtelen burzsoá az egyik nap nyakon fogott két ifjúmunkást és beállította oly munkába, ahol a maró sav

bokáig ér. A gyerekek a munkabér következtében meztláb dolgoznak, hogy téli időre megkíméljék lábbelijüket. Tehát így Ádám-Éva cipőben kezdtek el a munkát a kizsákmányoló parancsára. De a sav (méreg) csakhamar marni kezdte az ifjúmunkások lábát, és elmentek könyörögni Glied „úrhoz”, hogy adjon cipőt vagy más munkát. Glied „úr” kizsákmányoló burzsoá bölcsességgel nekiesett az ifjúmunkásoknak, és összevisza pofozva kényszerítette őket a maró savban dolgozni, amíg csupa seb nem lett azoknak a lába. Amikor pedig a gyerekeket sírni látta a sebek fájdalmai miatt, bömbölni kezdett a burzsoá úr, hogy nem tudnak vigyázni.

Ilyen rabszolgaságba kerültünk mi bőrgyári munkások, mert ráhallgattunk azokra a csirkefogókra, akik a szervezetünket szétbomlasztották, júdás-pénzért eladták azokat a csekély jogokat, amiket fiatal szakszervezetünkkel kivívtunk. Amikor mindannyian egy erőt képviseltünk, akkor volt tekintélyünk a tőkés rablóink előtt, akkor nem bántak velünk mint igavonó barmokkal, középkori rabszolgákkal. Most pedig úgy bánnak velünk, ahogyan azt az ő szent profitjuk kívánja.

Elég példa bizonyítja a gyárnak nevezett szemétdombon dolgozó proletároknak, hogy csak szervezeten fékezhetjük a megvadult tőkés rablókat. Tehát bátran, egytől egyig szervezkedni, ha emberibb életet akarunk élni!

Be a szakszervezetekbe, dolgozó robotos testvérek!

28. szám (július 11.)

DOMOVINSKI MLIN RAKTÁRNOK BASÁSKODÁSA

(Gornja Mužlja-i munkáslevelezőnkől)

Becsületes proletárember előtt a föld legocsmányabb férge a „hajcsár”. Ocsmány, utolsó, mert az erkölcsi züllés legmélyebb pocsolóját járja. Erkölcstelen, mert néhány garasért és vállveregetésért a proletariátus ellenségének, a burzsoáziának lenézett eszköze lesz. Még gazdája, a tőkés is megveti, mert tudja róla, hogy sorstársainak árulója lett hitvány pénzért. Proletárlélek még a legkegyetlenebb kizsákmányoló tőkést sem tudja úgy utálni, megvetni, mint a proletárból átvedlett, fizetett, árulóvá lett hajcsárt.

Az öntudatos proletariátus azonban minden kis és nagy ellenségével szemben felveszi a harcot! Fölveszi a hajcsárok ellen is! Minden alkalmat és rendelkezésére álló eszközt felhasznál, hogy megismertesse őket a munkásokkal, hogy pellengérré állítsa őket, mert nagyon jó tudni róluk, ismerni őket, megjegyezni viselt dolgaikat. Ki tudja, mire jó ez?

A sok hajcsár között valóságos hajcsárkirály lehetne már Jégli Miklós, a becskerei Domovinski Mlin raktárnoka. A Strasser és König cégnek évtizedek óta jól bevált hajcsárja ő, akinek raktárnoksága mellett ma már főfoglalkozása a munkások kenyerének elvévése. Nemrégiben Kony Mihály elvtársunkat fosztotta meg gyalázatos ravasz-sággal a kenyerétől. Egy alkalommal ugyanis korpát stószoltak a munkások, amely munkánál hordható lépcsőt használtak. Míg a korpahordó munkások, akik akkordba dolgoztak, elmentek a zsákot fölvenni, lépcsőjüket egy közben érkezett idegen munkás elvitte zablerakáshoz. Mire a korpahordók visszajöttek a zsákkal a hátukon, nem találták a lépcsőt. Végre Kony elvtárs meglátta és visszavitte. Most meg a zabhordók nem találták a lépcsőt, amiért Jégli „úr” felháborodott, és kutyaúristenit és egyebet ordítózva követelte vissza a létrát. Kony elvtárs

bele merészelt szólni a hajcsár trombitálásába, mondván, hogy akinek létra kell, az hozzon magának. Világos, hogy valóságos felségsértés, és hajcsár-őfelsége sörénye felborzolódott a dühtől, úgyhogy Kony elvtársat magához kiáltotta, hogy majd fölpofozza. Kony elvtárs azonban nem ijedt meg, oda-ment Jégli úrhoz, és megkérte azt, hogy ugyan pofozza föl, ha meri. A hajcsár-bátorság azonban nem fűtötte tovább. A dühöt pedig ki kell valahogy tölteni a munkáson, ha a pofonhoz nem is volt elég bátorság. S ilyenkor minden hajcsár, természetesen a leggyávább, legocsmányabb és legerkölcstelenebb eszközt választotta Jégli „úr” is. Már másnap fölmondás nélkül elbocsájtotta Kony Mihály munkást.

Mi munkások jól ismerjük a jéglik erkölceit, s el is vagyunk készülve támadásaikra mindig. Szokatlan nekünk azonban az, hogy a Domovinski Mlin többi munkásai, sem a szervezettek, sem a szervezetlenek meg sem mozdultak Kony elvtárs védelmére. Megfeledeztek munkáskötelezettségükről, elfelejtették a munkásszolidaritást! Elvtársak, nem ez a proletárerkölcs! Kitől várhattok ti majd védelmet, ha a hajcsár a ti nyakatokat akarja törni? Védjünk és támadjunk, ahol csak kell! Egy mindért és mind egyért! Le a jéglikkel! Tanuljunk proletárszolidaritást!

43. szám (október 24.)

Szervezkedési és sajtószabadságot!

CUKORGYÁRI LAKÁJ ÜGYNÖKI MINŐSÉGBEN

(Petrovo Selo-i munkáslevelezőnkötől)

Van nálunk egy Vukosavljević Timo „úr”! Nagy „úr” ez a Timo „úr”! Ügynök „úr”. Ez a hivatás pedig nagy hivatás. Talán még miniszteri állásnál is valamivel, ha nem is túl sokkal, de valamivel mégiscsak alacsonyabb. Most aztán képzelje el a világ kizsákmányolt munkássága, hogy ilyen cukorgyári ügynök, mint a mi Timo urunk, milyen teljhatalmú „úr” a réparakás tetején. Legalábbis olyan úrnak képzeletben ő ott magát, mint a kakas a szemétdombon.

És ez a Timo „úr” – mint a cservenkai cukorgyár ügynöke – fölfogadott nyolcunkat, hogy rakjuk be a Petrovo Selo-i munkásság verejtékét – a cukorrépat – a vagonokba, hogy aztán a henyelésben ellustult Petrovo Selo-i gazdák-nak legyen miből egész télen át dőzsölni, a cservenkai gyáros uraknak meg csatlósainak és hajcsárainak legyen mivel kiszipolyozni a gyári és rakodómunkásaik eddig megmaradt verejtékcseppjeit. Az alku szerint 60 paráért métermázsánként mi meg is kezdtük a munkát, és így robotoltunk egy hétig. Utána három és fél napig vagonhiány miatt nem dolgozhattunk. De ennek eltelte után, hogy a felszaporodott répat mihamarább berakjuk, éjjel-nappal elkezdtünk dolgozni. Másnap megérkezett a „főfelügyelő úr” is. Ez is nagyon nagy „úr”, de a miniszternél még ez is kisebb valamivel. Ennek az úrnak az a hivatása tudniillik, hogy felügyel arra, hogy az ügynök „urak” eléggé kakaskodnak-e a répa tetején, vagyis hogy minél jobban kizsákmányolják a munkásokat.

Eddig még nem kaptunk fizetést, hát illedelmesen, amint már illik, kértük a fizetésünket. A felügyelő „úr” azzal a kifogással utasította el kérésünket, hogy még nem jöttek meg a berakott vagonszámok, hát nem is fizethet, de

ha mi munkások mégis enni akarnánk, úgy menjünk a közeli kocsmába, ott majd kapunk pénzt. Persze a „nagyon nagy úr”, a „felügyelő úr” ezzel csak gúnyt akart üzni a mi nyomorúságunkkal, mert ő jól tudja, hogy mi éhbérért vagyunk kénytelenek dolgozni, s nem keresünk alig annyit, hogy családunkat hajábankrumpliból jóllakathassuk.

Felszólított még a „felügyelő úr”, hogy rakodjunk éjjel-nappal, nehogy vagonként a gyárnak fekbért kelljék fizetni. Mielőtt a munkához ismét hozzáláttunk volna, kijelentettük a mi Timo „urunknak”, hogy csak egydináros bérért vagyunk hajlandók éjjel-nappal dolgozni.

Miután a „felügyelő úr” már továbbtuzott felügyelni a munkáskizsákmányolást s gúnyolni a kizsákmányoltakat, Timo „úr” azzal utasította vissza kérésünket, hogy kérjük a „felügyelő úr”-tól.

Mi ezek után nem voltunk hajlandók tovább dolgozni, annál is inkább, mert Timo „úr” kijelentette, hogy ha keveselljük a bért, hát majd ő keres másik munkásokat. De miután más munkást nem kapott, csendőrökkel akart minket visszakényszeríteni a munkába, és kijelentette, hogy ha nem vagyunk hajlandók továbbra is 60 parás éhbérért dolgozni, úgy az eddigi bérünket se fizeti ki.

Közülünk négyen munkába is álltak, de négyen, élünkön Hegedüs elvtárssal, kitartottunk követelésünk mellett, s ezért most állandóan csendőri zaklatásnak vagyunk kitéve.

Munkástársak! Ez a Vukosavljević Timo „úr” is meg a felügyelő „úr” is egy szál virág a kizsákmányolók csokrából, akit csak a szervezett munkásság tud megsemmisíteni vasöklével.

Szervezkedjetez hát!

43. szám (október 24.)

EPIZÓDOK A FERRUMI SZEMÉTDOMBRÓL

(Gyári munkáslevelezőnkől)

Az egyik csoportban dolgozó munkások az igazgatók, napszámos mérnökök, művezetők és egyéb fullajtárok hajszoló hajcsárkodásai következtében elfeledkeztek valami alkatrész felszereléséről, ami azonban a vagonokat átvevő állami bizottság figyelmét nem kerülte el, és szólott Donath úrnak az esetről. Donath úr „jogosan” dühbe gurult – mert hát neki magának nem ritka szokásai közé tartozik valamely eltörött tárgy begipszeltetése és befestetése –, és megparancsolta, hogy a munkásoknak a hiányzó alkatrészt a munka után díjtalanul kell megcsinálni. Az igazgató „úrnak” szabad készakarva „tévedni”, mert ebből haszna van, s ha a munkások elfelejtenek valamit, azt siet is azonnal azok rovására följegyezni.

*

A segédmunkásoknak különböző a munkabeosztása. Ott dolgoznak, ahová lökik őket. A napokban vagon kordrugókat cipeltek mérlegre és onnan a rendeltetési helyére. A rugók súlya darabonként 75—100 kg. A napszámos „mérnök” egyik vetélytársa, aki Preisz névre hallgat, ráordított a súlyos terhet cipelő munkásokra, hogy futva és ne lépkedve dolgozzanak. Az egyik munkástársunk szerényen megjegyezte, hogy az lehetetlen, mert a teher nagyon nehéz és nem lehet azzal csak úgy futni, mint ahogy azt a mérnök „úr” gondolja, mert a szanaszét heverő vas- és fadarabok között könnyen halálát lelheti az ember.

A mérnök „úr” természetesen érvénybe vette magas főiskolai tudását és „magas intelligenciáját” és az őt munkás részéről ért megbocsájthatatlan sérelem igazságszolgáltatása fejében elbocsátotta a munkást.

A tanulság ebből az, hogy a munkásnak annyi a joga és igazsága, amennyi az ereje és szervezettsége.

*

A festőosztályon a munkásokra rákényszerítették a baromi jármot: az akkordot; csak úgy nyersen, minden órabér biztosítása nélkül. A jármot azonban az emberkínzó rablók igyekeznek megszorítani a munkás nyakán. Mégpedig a következő módon: ha az átvételi bizottság kifogásolja valamely rész nem tökéletes elkészítését, ami oly gyalázatos akkordárok mellett lehetetlen is a már kész vagonokon, akkor azt az igazgatóság ingyen végezteti a munkásokkal mindaddig, míg a próbára ki nem eresztik azokat. A legutóbbi héten pl. a munkások teljes három napon át dolgoztak ilyen potyamunkát. – Jól van, de ez még nem elég a piócák jóllaktatására. Többet akarnak. A rozsdá, piszok és minden egyéb alkatrész pucolását is „elkívánják” az éhes urak. De a munkások is már megsokallták, és interveniáltak, hogy ezeket a munkákat segédmunkásokkal végeztessék. A bölcs Donath „úr”, a „jólelkű” burzsoá készséggel is „óhajtott” eleget tenni a festőmunkás testvéreinknek, mégpedig úgy, hogy ez az ő zsebét neigen érintse, hanem a munkások éhbéréből legyenek fizetve a segédmunkások.

A festő elvtársak tiltakoztak ez ellen az arcátlanság ellen, és kijelentették, hogy ily módon abba kell hagyni a munkát, mert a munkabérből még hideg vízre sem telik. Az igazgató „úr” azt válaszolta, hogy akinek nem tetszik, az már mehet is. És másnap az egyik munkástársunkat el is bocsájtották. Így néz ki a rablók nagylelkűsége.

*

A sok eset közül azonban egy olyanra jött rá a Ferrum gyári munkásság, melyhez hasonló a kapitalista rabló rendszerben példáját ritkítja. Már hónapok óta a legpiszkosabban, a legerkölcstelenebbül rabolják meg a munkásokat.

Minden munkást köteles a munkaadó bejelenteni a munkás betegségyelző

pénztárba, és pedig a fizetési osztály pontos bevallásával. A törvények értelmében szigorúan büntetendő az, aki hamis adatok alapján jár el. És csalás címén hivatalos eljárás is indíttatik az illető ellen. Azonban a Ferrum jellemtelen urainak a törvény semmi. Ők a törvényt kijátsszák. A munkást bejelentik ugyan, de soha nem abba a fizetési osztályba, amelybe kötelesek az idevágó paragrafusok értelmében, hanem egy osztállyal alacsonyabba. Hogy mióta űzik ezt a rablást a Ferrum illetékes körei, azt nehéz megállapítani. De hogy ez valóság, arra konkrét adataink vannak.

Az utóbbi időben néhány munkástársunk megbetegedése folytán a betegsegélyző pénztárhoz fordult, ahol a táppénz kifizetésénél kitűnt, hogy nem azon osztálybeli járulékot kapja, amelyet ő fizetett, hanem például a 18-as osztály helyett a 17-est. Munkástársaink utánajárva ezen arcátlan csalásnak és hivatalból megállapított, hogy szabálytalanul vannak bejelentve, és jegyzőkönyvet vették fel az esetről.

A Ferrum ezen szabálytalan eljárásával hetenkint 1000—1200 dinárral károsítja meg a betegsegélyző pénztárt és rabolja meg a munkásság éhbérét, ami évenként 250—300 munkásnál kitesz 100—120 ezer dinárt. Hogy ez az összeg kinek a zsebébe vándorol, azt más körök lesznek hivatottak megállapítani. Mi csak azt állapítjuk meg, hogy a munkás betegsegélyző pénztár nem fordít elég gondot arra, hogy a munkásság érdekei meg legyenek védve. Nem pedig azért, mert ott az illető urak mindennel törődnek, csak a munkásság érdekeivel nem. Mert ha törödnének, akkor ilyen gyakori esetek megisméltődésére kötelességük volna egy ilyen gyárat, mint a Ferrum, ahol 250—300 munkás dolgozik, szigorúbb ellenőrzés alá venni. De erre nem számíthatunk, amíg ott bürokrácia uralkodik, amíg a munkás betegsegélyző pénztáraknak nincs meg az autonómiájuk.

Eltársak! Követeljük a munkásintézmények autonómiáját, hogy az ottani érdekeinket a munkásság beválasztott emberei képviseljék, és megvédjék a csaló és rabló munkaadók és a bürokratizmus ellen.

ÍGY FIZET EGY BURZSOÁ

(*Sentai munkáslevelezőnkől*)

Senta egyik legnagyobb földesgazdája Rudics Ignác. Az egész Vajdaságban az ő gazdagsága az, melyhez a legtöbb proletárkönyny, szenvedés és átok tapad. A földnek ezen lajhár burzsoája, aki vagyonát a földmunkás szegények keserves munkájának köszönheti, neve már hírhedtté vált a munkások megszolgált bérének általa eszközölt önkényes levonásai által.

Rudics Ignáchoz szegődött el Cehh István munkástársunk kocsisnak a következő komenció mellett: 18 m gabona, 1 hold kukoricaföld, két kvadrát krumpliföld, 24 kg szalonna, 20 kg só, egy pár csizma, egy pár bocskor, 3 koci szalma, egy koci szárízik és 1250 dinár készpénzfizetés. Cehh munkástársunk feleségének öccse is odaszegődött mint kanászgyerek a következő bérért: 9 m gabona, 1 pár cipő, 1 pár bocskor, 12 kg szalonna, 10 kg só. A két szerződés az idei Szt. Györgytől a jövő év Szt. Györgyig tart.

A kis kanászfíú egyik társával, Bíró Jánossal őrizte a „nagyúr” disznait, és őrködött azok becses egészsége felett. Mert bizony drágább egy disznó egészsége, mint egy proletár kanászgyereké. Megtörtént, hogy egyik disznót, amelyet újonnan kaptak be a csorda közé, nem túrték a többiek. Talán felismerték benne a hajcsár dédelgetett úri malacságát. Mivel a kanászgyerekek nem simi sétatálcikákkal őrizték kint az állatokat, egy marakodás alkalmával bottal való széjjelválasztás közben lába törik az egyiknek és másnap ki-múlt a neki oly szép árnyékvilágból.

Lévén ez a malac Kiss Árpád gazdasági felügyelő tulajdona, ez pedig megéri azt, hogy érte két proletárgyereket verjenek félholtra. Így is történt. Rudics apánk nekiesett a kis Bíró Jánosnak, és az ő jóllakott erejével elkezdte

ütni, a fiú édesanyja alig tudta kivenni kezéből a gyereket. Ez a becsületes gazda munkapihenést is kíván, amely után Rudics most már újult erővel Kálai Péter ellen fordult, fülén fogva földhöz vágja a gyereket, majd arcába csapva, azt is elverte. Mivel szerinte magyar szokás szerint ez kevés volt, felrakta őket kocsira és bevitte a tornyosi rendőrségre.

Hogy a munkásság milyen védelemben részesül, az ott megnyilvánult, mert úgy elverték a két szerencsétlen gyereket, hogy testük egyes helyeken a kékposztóhoz hasonlított. Ezen ázsiai tortúra is kevés volt Ignác gazdának, mert hazaérve egy husángot kapott kezeibe és újból a gyerekeknek akart esni. De a kis Kálai Péter elvándorolt a tanyáról és bement szüleihez Sentára. A fiú szülei elvitték a gyereket az orvoshoz, aki 8 napig tartó sérülési sebeket állapított meg és erről egy orvosi bizonyítványt állított ki.

Ezek után Cehh István munkástársunk védelmébe véve 13 éves kis sógorát, közelépett érdekében a „jószívű” gazdánál. Ignác gazdának sem kellett több, hogy még védeni merik azt a kölyköt. „Ahelyett, hogy jól elverted volna” – volt a válasza. Majd Cehh munkástársunknak esett, és apját, anyját emlegetve rároffent, hogy „eltakarodj a tanyáról, mert téged is úgy elverlek, hogy arról koldulsz”. Látna Cehh munkástársunk, hogy a hatóság milyen megértéssel kezeli a munkásság bajait, jobbnak látta önként elhagyni a tanyát.

Munkástársunk még ezek után is jóhiszeműleg kereste fel Rudics Ignácot, és kérte, hogy megszolgált bérének részét a gyerekével együtt adja ki. A gazda ezúttal is követte régi módszerét, amely biztosítja vagyonának még kövérebbé való hizását, és a munkások keservesen megszolgált bérét nem volt hajlandó kifizetni, csupán munkakönyvét dobta oda neki. Más út nem lévén, dr. Ludaić ügyvédi irodájába vitte bajának orvoslását, hol az ügyvédbojtár vállalta el az ügyet. Közben ügyének megsürgetése alkalmával személyesen találkozott dr. Ludaić Milošsal, aki bizonyos baráti viszonyra hivatkozva, mely közte és Rudics között fennáll, az ügyet nem vállalta. Azonban azon jegyzőkönyv, amelyben az eset tanúkkal aláírva lett átadva és annak visszaszolgáltatásnak megtagadása már bizonyos baráti kötelességeken felül áll. Munkástársunk most dr. Holló Dénes ügyvédhez fordult felszaporodott

bajaival, aki vállalta azok orvoslásának a keresztülvitelét, de sajnos már két hónapja semmi eredmény nem mutatkozik.

Láthatjuk, munkástevéreink, mint kezelik a munkásság bajainak orvoslását. Kezdve a tornyosi rendőrtől, aki rögtön bírónak is válik, egészen az ügyvédi irodáig, hol szokatlan módon fosztanak meg tárgyi bizonyítékától egy munkást, aki ott védelmét kereste.

Ezen egy súlyosabb eset kiragadása a sok közül bizonyítja, hogy a választások alkalmával korteskedő urak, akik akkor csak úgy csöpögnek a különböző demokráciától, a valóságban hogyan gyakorolják azt, mikor a szegény nincstelen munkásról van szó.

A munkásság nyomorult életének emberibb életre való törekvését egyedül a proletariátus testvéri összetartása fogja tudni biztosítani.

Csak a munkásság szervezetének ereje fogja tudni megtörni az ilyen, testet-lelket, életet kizsákmányoló gazdák basáskodó uralmát.

Munkástevéreink, szervezkedjünk, és a mi testvéri összetartásunkon fog felépülni a munka szabad, boldog embere.

46. szám (november 14.)

***Marx–Lenin tanai mindenható erejűek,
mert igazak.***

A Veliki Bečkerek-i cukorgyárból közlünk alább egy sajnálatos esetet. Ezelőtt vagy két héttel a helybeli cukorgyár nagy kegyesen fölvette munkába Pauljev Milan munkástársunkat, és beosztották egy felvonógéphez.

Még mielőtt továbbmennénk, meg kell említenünk, hogy Pauljev elvtárs egy 36 éves, összetört, agyoncsigázott testű munkás, akit a háború és a fogság szenvedései rettenetes módon megviseltek, és ennek következtében nehezebb munkát képtelen végezni. Pauljev elvtárs azonban szorgalmas és törekvő munkás, aki az új beosztási munkahelyén tőle telhető erőmegfeszítéssel dolgozott is, és mint ilyen összetört testű munkás busásan megdolgozott nemcsak a napi éhbérért, hanem elég sok profitot izzadott ki munkaadó urainak is. Azoknak azonban sohasem elég a profitból. Minél több van, annál többet kívánnak. Ez már a kapitalista természet. De hasonló a hajcsárjáé is, mint az esemény is bizonyítja.

Pauljev munkástársunk munkaidejének 18-ik napján Halmi György felügyelő „úr” egy másik munkást küldött elvtársunkhoz, és megparancsolta, hogy Pauljev egy nehezebb munkát fog végezni, amit elvtársunk gyöngye fizikai erejénél fogva képtelen volt végezni, és ezt meg is mondotta a hozzá küldött munkásnak, aki ezt visszamondta Halmi úrnak. Halmi úr erre nem hogy hagyta volna Pauljev elvtársunkat a régi helyén, hanem a második munkánál is nehezebb munkára, zsákok cipelésére vezényelte. Elvtársunk hivatkozva gyenge fizikai erejére kijelentette, hogy nem bírja ezt a munkát. Halmi úr erre előbb tettelegességgel akarta a nehezebb munkára kényszeríteni munkástársunkat, de meggondolta a dolgot és inkább főfelügyelő úrral elbocsájtatta.

Az elbocsátás alkalmával a következő párbeszéd folyt le a főfelügyelő és Pauljev munkástársunk között.

Főfelügyelő: Maga nem akar dolgozni?

Pauljev: Én akarok, de amit nem bír el a fizikumom, azt nem dolgozhatom.

Főfelügyelő: Hogyan bír a többi dolgozni?

Pauljev: A többinek valószínűleg van fizikuma hozzá!

Főfelügyelő: Magának kötelessége minden munkát, amit magának megparancsolnak, elvégezni.

Pauljev: Szóval, ha azt parancsolják, hogy másszak a kémény tetejére és onnan ugorjak fejest, akkor azt is megtegyem? Inkább avval törődnének, hogy egy munkással ne végeztessenek három-négyféle munkát, hanem abból a több ezer munkanélküliből, akik éhen csak úgy lézengenek a városban és falun, állítanának munkába, hogy éhen ne pusztuljanak családjaikkal együtt.

Elvtársunkból e szavak a nyomorgókkal való együttérzésének adtak kifejezést. A kapitalizmus pedig – amint tudjuk – a munkanélküli nyomorgók hadseregének intenzívebb kizsákmányolásával akar bőségebb profithoz – bűnösen kényelmesebb fényűzéshez – jutni, amit csak osztályharcos szervezeteinkbe való tömörülésünkkel akadályozhatunk meg.

Halmi úrnak pedig a következőt mondjuk:

Meg vagyunk róla győződve, hogy ön is egy sötétségben tévelygő, akit elvakított urainak kápráztató, aljasan szerzett kincseinek fénye. Öntől ezt nem is vesszük rossz néven, mert ezért kap valamicskét a gazdájától. De ön mégis kivétel a sok közül, ti. egy jó erkölcsű munkás kapálódzik és küzd az elnyomatás ellen és nem áskálódik más munkástestvére ellen. Ön nem az előbbit, hanem az utóbbit tette. Úgy látszik, a tudatlan munkástestvérek bőrén akar magának szebb jövőt összekovácsolni. Mi tudjuk, hogy ezt megteheti addig, amíg a tömegek szervezetlenek, de figyelmeztetjük, hogy eljön az idő, amikor az osztálytudatra ébred, és ön a fölszabadult proletariátus ítélőszéke előtt felelni is fog.

47. szám (november 21.)